

Zadeva C-195/23**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

27. marec 2023

Predložitveno sodišče:

Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Belgija)

Datum predložitvene odločbe:

13. marec 2023

Tožeča stranka:

GI

Tožena stranka:

Partena, assurances sociales pour travailleurs indépendants ASBL

1. Predmet spora in podatki o njem:

- 1 GI, uradnik pri Evropski komisiji, od leta 2015 opravlja tudi dodatno izobraževalno dejavnost po največ 20 ur predavanj na leto.
- 2 Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (nacionalni zavod za socialno zavarovanje samozaposlenih delavcev, skrajšano: INASTI) je v dopisu z dne 4. julija 2018 opozoril GI, da kot profesor opravlja dejavnost samozaposlene osebe, in ga pozval, naj se na tej podlagi vključi v sklad za socialno zavarovanje po svoji izbiri.
- 3 GI se je vključil v sklad Partena in plačeval prispevke za socialno varnost.
- 4 Dne 15. marca 2022 je GI izpodbijal svojo vključenost v belgijski sistem socialne varnosti za samozaposlene osebe in sklad Partena pozval, naj mu vrne plačane prispevke za socialno varnost v skupnem znesku 3242,09 EUR.
- 5 GI je 13. oktobra 2022 vložil tožbo pri Tribunal du travail (delovno sodišče), ki je predložitveno sodišče.

2. Zadevne določbe:

A. *Pogodba o Evropski uniji*

6 Člen 4(3) PEU določa:

„Unija in države članice se na podlagi načela lojalnega sodelovanja medsebojno spoštujejo in si pomagajo pri izpolnjevanju nalog, ki izhajajo iz Pogodb.

Države članice sprejemajo vse splošne ali posebne ukrepe, potrebne za zagotovitev izpolnjevanja obveznosti, ki izhajajo iz Pogodb ali aktov institucij Unije.

Države članice podpirajo Unijo pri izpolnjevanju njenih nalog in se vzdržijo vseh ukrepov, ki bi lahko ogrozili uresničevanje ciljev Unije.“

B. *Protokol (št. 7) o privilegijih in imunitetah Evropske unije (UL 2010, C 83, str. 266)*

7 Člen 12 določa:

„Uradniki in drugi uslužbenci Unije so dolžni plačevati davek v korist Unije od plač, mezd in prejemkov, ki jih prejema od Unije, v skladu s pogoji in postopki, ki jih določita Evropski parlament in Svet z uredbami po rednem zakonodajnem postopku in po posvetovanju z zadevnimi institucijami.

Oproščeni so nacionalnih davkov od plač, mezd in prejemkov, ki jih plačuje[...] Unij[a].“

8 Člen 14 določa:

„Evropski parlament in Svet z uredbami po rednem zakonodajnem postopku in po posvetovanju z zadevnimi institucijami določita sistem socialnovarnostnih dajatev za uradnike in druge uslužbence Unije.“

3. Trditve strank:

A. *GI*

9 GI v bistvu trdi, da je obveznost vključitve v sistem socialne varnosti za samozaposlene osebe v nasprotju z načelom uporabe enega sistema socialne varnosti, ki se uporablja za uradnike evropskih institucij, členom 4(3) PEU in načelom lojalnega sodelovanja, ker pomeni oviro, ki lahko odvrta od opravljanja poklicne dejavnosti v instituciji Evropske unije.

B. Partena

- 10 INASTI meni, da GI za svojo izobraževalno dejavnost ustreza opredelitvi samozaposlene osebe ter mora biti zato vključen v sklad za socialno zavarovanje za samozaposlene osebe in plačevati prispevke za socialno varnost.

4. Presoja Tribunal du travail (delovno sodišče):

- 11 Ker je GI evropski uradnik, je treba upoštevati člena 12 in 14 Protokola (št. 7) o privilegijih in imunitetah Evropske unije.
- 12 Sodišče je v sodbi z dne 10. maja 2017, Lobkowicz, C-690/15, EU:C:2017:355, navedlo:

„36 Za uradnike Unije [...] velja sistem socialne varnosti, skupen institucijam Unije, ki ga v skladu s členom 14 Protokola določita Evropski parlament in Svet z uredbami po rednem zakonodajnem postopku in po posvetovanju z institucijami.

[...]

41 Po analogiji s členom 12 Protokola, s katerim je v korist Unije glede njenih uradnikov uvedena enotna obdavčitev plač, mezd in prejemkov, ki jih prejema od Unije, in ki zato določa oprostitev nacionalnih davkov na te zneske, je treba šteti, da člen 14 tega protokola, ker je z njim na institucije Unije prenesena pristojnost za določitev sistema socialne varnosti za svoje uradnike, pomeni, da sta obveznost vključitve uradnikov Unije v nacionalni sistem socialne varnosti in obveznost, da ti uradniki prispevajo k financiranju takega sistema, zunaj pristojnosti držav članic.

[...]

44 Iz zgoraj navedenega je razvidno, da **je zgolj Unija, in ne države članice, pristojna za določitev pravil, ki se uporabljajo za uradnike Unije glede njihovih obveznosti na področju socialne varnosti.**

45 **Člen 14 Protokola in določbe Kadrovskih predpisov na področju socialne varnosti uradnikov Unije namreč glede njih izpolnjujejo, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 76 sklepnih predlogov, funkcijo, ki je podobna funkciji iz člena 13 Uredbe št. 1408/71 in člena 11 Uredbe št. 883/2004, ki zajema prepoved obveznosti uradnikov Unije, da prispevajo k različnim sistemom na tem področju.**

46 Nacionalna ureditev, kakršna je obravnavana v postopku v glavni stvari, na podlagi katere so dohodki uradnika Unije obremenjeni s socialnimi prispevki in dajatvami, ki so namenjeni posebej financiranju sistemov socialne varnosti zadevne države članice, torej krši izključno pristojnost, ki je prenesena na Unijo s členom 14 Protokola in upoštevnimi določbami Kadrovskih predpisov, zlasti

določbami, ki določajo obvezne prispevke uradnikov za financiranje sistema socialne varnosti.

[...]

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

Člen 14 Protokola (št. 7) o privilegijih in imunitetah Evropske unije, priložen Pogodbam EU, DEU in ESAE, in določbe Kadrovskih predpisov za uradnike Evropske unije, ki se nanašajo na sistem socialne varnosti, skupen institucijam Unije, je treba razlagati tako, da nasprotujejo nacionalni zakonodaji, kakršna je obravnavana v postopku v glavni stvari, ki določa, da se od dohodkov od nepremičnin v eni državi članici, ki jih prejme uradnik Unije z davčnim domicilom v tej državi članici, plača socialne prispevke in dajatve, ki so namenjeni financiranju sistema socialne varnosti te države članice.“ (poudarilo Tribunal du travail (delovno sodišče))

- 13 Tako je sistem socialne varnosti za uradnike Evropske unije skupni sistem, za katerega ima Unija izključno pristojnost.
- 14 Uredba (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti potrjuje načelo uporabe ene zakonodaje.
- 15 Vendar se ob upoštevanju sodne prakse Sodišča Uredba (ES) št. 883/2004 in zlasti njen člen 11(1) o načelu uporabe ene zakonodaje ne uporabljata za uradnike Evropske unije (glej v tem smislu sodbi z dne 16. decembra 2004, My, C-293/03, EU:C:2004:821, in z dne 10. maja 2017, Lobkowicz, C-690/15, EU:C:2017:355).
- 16 Vseeno se postavlja vprašanje, ali se tako načelo lahko za uradnike Evropske unije uporablja po analogiji. Zdi se, da je Sodišče je v sodbi z dne 10. maja 2017, Lobkowicz, C-690/15, EU:C:2017:355, odgovorilo pritrdilno, vendar se je vprašanje za predhodno odločanje nanašalo na dohodke od nepremičnin, in ne na dohodke od drugega dela, ki ni povezano s statusom evropskega uradnika, kar ne ustreza položaju GI, ki opravlja drugo poklicno dejavnost.
- 17 Poleg tega je Sodišče v imenu načela lojalnega sodelovanja, potrjenega v členu 14(3) PEU, zavrnilo nacionalne določbe države članice na področju socialne varnosti, ker je presodilo, da te določbe lahko ovirajo opravljanje poklicne dejavnosti v institucijah Evropske unije in posledično odvrtaajo od tega.
- 18 Sodišče je v sodbi z dne 10. septembra 2015, Wojciechowski, C-408/14, EU:C:2015:591, navedlo:

„44 Takšna ureditev namreč lahko delavca, ki je dopolnil neko delovno dobo na podlagi pokojninskega sistema zaposlenih oseb te države članice, odvrne od tega, da sprejme zaposlitev v instituciji Unije, ki je v tej državi članici, ali ga spodbudi k predčasnemu prenehanju delovnega mesta, ki ga je zasedal, saj lahko zaradi te ureditve s tem, da zaseda delovno mesto pri taki instituciji ali da pri njej

dopolni daljšo delovno dobo, izgubi upravičenje do pokojninske pravice, ki jo je pridobil na podlagi dejavnosti, ki jo je kot zaposlena oseba opravljal v tej državi članici, preden je nastopil z delom pri Uniji.

45 Takšnih posledic ni mogoče dopustiti glede na dolžnosti lojalnega sodelovanja in pomoči, ki jo imajo države članice do Unije in je izražena v obveznosti, določeni v členu 4(3) PEU, da se tej olajša izpolnjevanje njenih nalog.“

- 19 Sodišče je v sodbi z dne 4. februarja 2015, Melchior, C-647/13, EU:C:2015:54, razsodilo:

„27 Tudi ureditev države članice, ki za priznanje pravice do nadomestila za brezposelnost zavrača upoštevanje obdobja zaposlitve pogodbenega uslužbenca institucije Unije s sedežem v tej državi članici, tem institucijam otežuje zaposlovanje pogodbenih uslužbencev. Kot je v točkah od 51 do 53 sklepnih predlogov navedel generalni pravobranilec, taka ureditev namreč lahko odvrta delavce, ki prebivajo v tej državi članici, od zaposlitve v instituciji Unije, ki jih zaradi s predpisi določenega omejenega trajanja postavlja v položaj, v katerem se bodo morali sčasoma vključiti ali ponovno vključiti v nacionalni trg dela, saj zaradi te zaposlitve tvegajo, da ne bodo zbrali števila delovnih dni, ki ga ta ureditev zahteva za pridobitev pravice do nadomestila za brezposelnost.

28 Taka ureditev lahko povzroči enak odvrtačni učinek v zvezi s tem, da se dnevi brezposelnosti, za katere je bilo izplačano nadomestilo za brezposelnost na podlagi PZDU, ne štejejo za delovne dneve za priznanje pravice do nadomestila za brezposelnost v tej državi članici, čeprav se dnevi brezposelnosti, za katere se izplačuje nadomestilo v skladu z ureditvijo navedene države članice, tako obravnavajo.“

- 20 Nazadnje je Sodišče v sodbi z dne 10. maja 2017, Lobkowicz, C-690/15, EU:C:2017:355, dodalo:

„47 S takšno ureditvijo bi se lahko tudi oslabilo enako obravnavanje uradnikov Unije in se s tem odvrnilo od opravljanja poklicne dejavnosti v institucijah Unije, saj bi bili nekateri uradniki zavezani prispevati ne zgolj k sistemu socialne varnosti, skupnemu institucijam Unije, temveč tudi k nacionalnemu sistemu socialne varnosti.“

- 21 Iz preučitve navedene sodne prakse je razvidno, da primer, kot je primer GI, očitno še ni bil preučen in predložen Sodišču. Vendar je vprašanja vključenosti GI v belgijski sistem socialne varnosti za samozaposlene osebe mogoče obravnavati le z vidika odgovora Sodišča na vprašanje za predhodno odločanje, ki bo postavljeno na podlagi člena 267 PDEU.

- 22 Tribunal du travail (delovno sodišče) pojasnjuje, da je bilo podobno vprašanje za predhodno odločanje, vendar v drugačnem kontekstu, postavljeno 9. junija 2022 v

predlogu za sprejetje predhodne odločbe, ki je bil pri Sodišču vpisan pod številko zadeve C-415/22.

5. Vprašanje za predhodno odločanje:

23 Tribunal du travail (delovno sodišče) Sodišču postavlja to vprašanje:

Ali Protokol (št. 7) o privilegijih in imunitetah Evropske unije, zlasti njegov člen 14, načelo uporabe enega sistema socialne varnosti, ki velja za delavce – tako zaposlene kot samozaposlene, aktivne ali upokojene –, in načelo lojalnega sodelovanja, ki izhaja iz člena 4(3) Pogodbe o Evropski uniji, nasprotujejo temu, da država članica zahteva vključitev v nacionalni sistem socialne varnosti in plačilo prispevkov za socialno varnost od uradnika, ki poleg svoje dejavnosti za evropsko institucijo z njenim dovoljenjem opravlja dodatno izobraževalno dejavnost, čeprav je ta uradnik na podlagi Kadrovskih predpisov za uradnike že vključen v skupni sistem socialne varnosti institucij Evropske unije?